

د ترهگری قانون 2000 لاندې د نیول شویو کسانو لپاره د حقونو لیک

دا کتابچه تاسو ته په Scotland کې د قانون لاندې ستاسو د حقونو په اړه اړین معلومات درکوي کله چې تاسو د پولیسو په مرکز کې په توقیف کې یاست. دا سند تاسو ته د توقیف په اړه ستاسو د اصلي حقوقو په اړه وایي. دا قانوني مشوره نه ده او دا تاسو ته ستاسو د ټولو حقوقو په اړه نه وایي. تاسو باید په خپله خپلواکه قانوني مشوره ولټوئ

مهرباني وکړئ دا معلومات ژر تر ژره ولولئ. دا به تاسو سره د پولیسو په سټیشن کې په پریکړه کولو کې مرسته وکړي مهرباني وکړئ له پولیسو څخه وغواړئ چې هر هغه څه درته تشریح کړي چې تاسو په دې کتابچه کې پرې نه پوهیږئ، که تاسو د اسانه لوستلو کاپي یا ژباړه غواړئ.

خپل حقوق په یاد ولرئ:

- تاسو د دې پوهیدو حق لرئ چې ولې پولیس تاسو په توقیف کې ساتي.
- تاسو حق لرئ چې یو وکیل ته ووايست چې تاسو د پولیسو په مرکز کې یاست. دا وپیا دی.
- تاسو حق لرئ چې یو بل څوک ولرئ چې ممکن ستاسو د خپرنیځی سره علاقه ولري ورته وویل شي چې تاسو په پولیسو سټیشن کې یاست. د مثال په توګه، دا کیدای شي د کورنۍ غړی، پاملرنه کوونکی یا ملګری وي.
- تاسو حق لرئ چې غلي پاتې شئ. تاسو کومې پوښتنې ته د ځواب ورکولو اړتیا نلرئ چې پولیس یې له تاسو څخه کوي. مګر تاسو باید خپل نوم، ادرس، د زیرون نېټه، چیرته زیږیدلی وئ او خپل تابعیت ورکړئ.
- تاسو حق لرئ چې پرته له ځنډه په شخصي توګه له وکیل سره خبرې وکړئ مخکې لدې چې پولیس له تاسو پوښتنې وکړي. کله چې پولیس ستاسو څخه پوښتنې کوي نو تاسو کولی شئ په هر وخت کې د وکیل سره خبرې وکړئ.
- که تاسو د 16 یا 18 څخه کم عمر لرئ او د اجباري نظارت حکم تابع یاست، تاسو هم حق لرئ چې د خپلو والدينو یا ساتونکي لخوا د پولیسو په مرکز کې ولیدل شئ.
- تاسو د بیړنۍ طبي مرستې حق لرئ.
- تاسو د پولیسو لخوا تاسو سره د چلند په اړه د شکایت کولو حق لرئ.

ستاسو حقوق

مهرباني وکړئ په یاد ولرئ: په استثنای حالتونو کې، پولیس حق لري چې ځینې دې حقوق ته ستاسو لاسرسی وځنډوي یا بنده کړي. د مثال په توګه، که پولیس فکر کوي چې د بل چا د ټپي کیدو مخه نیولو لپاره دوی باید له تاسو سره خبرې وکړي. پدې کې ستاسو د غلی پاتې کیدو حق شامل نه دی.

1. د پولیسو په توقیف کې د خلکو لپاره معلومات

• پدې پوهیدل چې تاسو ولې نیول شوي او توقیف شوي یاست

پولیس باید تاسو ته معلومات درکړي ترڅو تاسو پوه شئ چې تاسو ولې نیول شوي یاست او په تاسو د ترهګرۍ په اکتاب، چمتو کولو یا هڅولو کې د ښکیلتیا شک دی.

د پولیسو په مرکز کې، پولیس باید تاسو ته ووايي چې ولې دوي باور لري چې تاسو باید توقیف شئ. مخکې له دې چې له تاسو څخه په ترهګرۍ کې ستاسو د شکمن ښکیلتیا په اړه پوښتنې وپوښتل شي، پولیس باید تاسو یا ستاسو وکیل ته د هغه څه په اړه کافي معلومات درکړي چې دوي فکر کوي تاسو کړي دي نو تاسو کولی شئ د خپل ځان دفاع وکړئ مګر د پولیسو تحقیق ته زیان رسولو پرته.

• د چوپتیا حق

تاسو اړتیا لرئ کومې پوښتنو ته ځواب ووايي چې پولیس له تاسو څخه د هغه څه په اړه چې دوي فکر کوي تاسو ترسره کړي دي.

هر هغه څه چې تاسو یې وایئ هغه به ولیکل یا ثبت شي او د محاکمې په جریان کې د شواهدو په توګه کارول کیدی شي، که ستاسو قضیه محکمې ته وړاندې شي.

تاسو باید پولیسو ته خپل نوم او ادرس، د زیرون نېټه، د زیرون ځای او ملیت ووايي کله چې دوي د دې جزئیاتو غوښتنه وکړي.

• وکیل ته ویل چې تاسو په پولیس ستېشن کې یاست

تاسو کولی شئ له پولیسو څخه وغواړئ چې وکیل ته ووايي چې تاسو په پولیس ستېشن کې یاست. دا ستاسو خپل وکیل کیدی شي یا، که تاسو وکیل نه پیژنئ، د لاسرسي وړ وکیل. پولیس به ژر تر ژره د یو وکیل سره اړیکې ټینګولو ترتیب جوړ کړي. دا وړیا دي.

بل چا ته ووايي چې ستاسو د خیرښیګې سره علاقه لري چې تاسو په پولیس ستېشن کې یاست.

تاسو کولی شئ له پولیسو څخه وغواړئ چې د بل چا سره اړیکه ونیسي ترڅو دوي ته خبر ورکړي چې تاسو په پولیس ستېشن کې یاست. دوي ستاسو په کورنۍ کې څوک کیدای شي، ستاسو شریک، ستاسو پاملرنه کوونکي، ستاسو ملګري یا بل څوک چې تاسو یې پیژنئ. دوي به څومره ژر چې دوي کولی شي ستاسو لپاره به له یو چا سره اړیکه ونیسي.

که تاسو د 16 څخه کم یاست (یا د 18 څخه کم او د اجباري نظارت امر تابع یاست)

• پولیس باید هڅه وکړي چې ستاسو والدینو یا سرپرست ته خبر ورکړي چې تاسو په پولیس ستېشن کې یاست.

• ستاسو والدین یا سرپرست کولی شي پولیسو ستېشن ته راشي او ستاسو ملاتړ وکړي.

• ستاسو سره د مرستې لپاره د ژباړونکي ترلاسه کول

که تاسو په انګلیسي خبرې نه کوئ یا پرې نه پوهیږئ، پولیس به ستاسو سره د مرستې لپاره د یو کس انتظام وکړي چې ستاسو په ژبه خبرې کوي (ژباړونکي). دا وړیا دی. دا مهمه ده چې تاسو کولی شئ پوه شئ چې په پولیس سټیشن کې څه ویل کړي. که تاسو کاڼه یاست یا په روښانه توګه په خبرو کولو کې ستونزه لرئ، پولیس به ستاسو سره د مرستې لپاره یو څوک چمتو کړي. دا کیدای شي د برتانيا د نښې ژبي ژباړونکي یا بل مناسب مسلکي وي. دا وړیا دی.

• که تاسو برتانوي نه یاست

که تاسو برتانوي نه یاست، تاسو کولی شئ له پولیسو څخه وغواړئ چې ستاسو د لوی کمیسیون، سفارت یا فونسلګری سره اړیکه ونیسئ، دوی ته ووايست چې تاسو چیرته یاست او ولې پولیسو سټیشن کې یاست. دوی کولی شي تاسو سره په شخصي توګه لیدنه وکړي او تاسو سره د لیدو لپاره یو وکیل ترتیب کړي.

• که چیرې په تاسو تور ولګول شي نو څه به پيښ شي؟

که تاسو په کوم جرم تورن یاست، تاسو کیدای شي له توقیف څخه خلاص شئ یا تاسو په پولیس سټیشن کې ساتل کیدی شئ او په راتلونکې کاري ورځ محکمې ته ورل کیدی شئ. یا کیدای شي تاسو خوشې شئ که تاسو په یوه ټاکلې نېټه محکمې ته د تللو سره موافق یاست.

• اسنادو ته لاسرسی

که ستاسو قضیه محکمې ته ځي نو تاسو یا ستاسو وکیل ته به په قضیه کې د شواهدو یادښت درکړل شي. دا به تاسو یا ستاسو وکیل ته اجازه ورکړي چې ستاسو دفاع چمتو کړي. تاسو د اړوندو معلوماتو د ژباړې حق لرئ که تاسو په انګلیسي نه پوهیږئ.

• طبي مرستې ته لاسرسی

پولیس به له تاسو څخه ستاسو د روغتیا او هوساینې په اړه پوښتنې وکړي. دا مهمه ده چې پولیسو ته خبر ورکړئ که تاسو طبي حالت لرئ یا درمل خورئ. دا هم مهمه ده چې پولیسو ته ووايئ که تاسو په مخدره توکو یا الکول روردي یاست یا که تاسو ځان ته د زیان رسولو فکر کوئ.

پولیس کیدای شي له یوه طبي ډاکټر څخه وغواړي چې ستاسو معاینه وکړي. دا پدې خبره کې به ډاډ ترلاسه کولو کې مرسته کوي چې ستاسو په توقیف کې په سمه توګه پاملرنه کړي. که تاسو احساس کوئ چې تاسو د یو طبي ډاکټر سره لیدنې ته اړتیا لرئ نو پولیسو ته ووايئ.

که تاسو ناروغه شئ، تاسو د طبي مرستې حق لرئ.

• خواړه او څښاک

اوبه به تاسو ته د غوښتنې په صورت کې درکړل شي. تاسو ته به خواړه درکړل شي که چیرې تاسو د څلورو ساعتونو څخه د ډیر وخت لپاره په توقیف کې یاست. که تاسو کوم غذایی یا مذهبي اړتیاوې لرئ نو ژر تر ژره پولیسو ته ووايئ.

• شکایت کول

که تاسو غواړئ شکایت وکړئ کله چې تاسو په توقیف کې یاست، د مفتش یا لوړ رتبه لورنکي شخص سره خبرې وکړئ. که تاسو غواړئ چې د خوشې کیدو وروسته شکایت وکړئ، تاسو کولی شئ هر پولیس سټیشن ته لار شئ یا 101 ته زنگ ووهئ. تاسو کولی شئ د بل چا څخه هم وغواړئ چې ستاسو په استازیتوب شکایت وکړي، تر هغه چې تاسو دوی ته خپل لیکلي رضایت چمتو کړی وي. دا کیدای شي والدین، ملګري، شریک یا یو څوک وي چې تاسو پرې باور لرئ.

که تاسو د نیول کیدو یا د پولیسو د توقیف په جریان کې د پولیسو افسر لخوا ټپي شوي یاست یا زیان درته رسیدلی وی نو تاسو باید د Scotland د پولیسو مسلکي معیارونو څانګې ته شکایت وکړئ.

که تاسو اضافي مرستې ته اړتیا لرئ (مهرباني وکړئ په یاد ولرئ، دا یوازې د خدمتونو په اړه معلومات دي او حق نه دی):

تاسو ممکن مرستې ته اړتیا ولرئ چې پوه شئ چې څه پیښېږي کله چې تاسو په پولیس سټیشن کې یاست. دا مرسته د یو ملاتړي کس لخوا چمتو کېدای شي چې د مناسب بالغ په نوم یادېږي. دا کیدای شي په تاسو پلي شي که تاسو د رواني ناروغي یا د زده کړې معلولیت لرئ. که تاسو فکر کوئ چې تاسو دې مرستې ته اړتیا لرئ له پولیسو سره خبرې وکړئ.

که پولیس فکر کوي چې تاسو د یو مناسب بالغ ملاتړ ته اړتیا لرئ، دوی به د گډون لپاره د یو چا غوښتنه وکړي، حتی که تاسو د یو غوښتنه ونه کړئ.

2. د هغو خلکو لپاره معلومات چې د پولیسو لخوا پوښتل کېږي

• ستاسو سره د مرستې لپاره د یو وکیل ترلاسه کول

که تاسو غواړئ له یو وکیل سره خبرې وکړئ نو پولیس ته وواړئ. پولیس به ژر تر ژره ستاسو لپار له یو وکیل سره اړیکه ونیسي. د وکیل رول دا دي چې ستاسو د حقوقو ساتنه وکړي او تاسو ته د قانون په اړه مشوره درکړي.

تاسو کولی شئ د هغه وکیل سره خبرې کول غوره کړئ چې تاسو یې پیژنئ یا د د لاسرسي وړ وکیل خبرې وکړئ. دا وکیل خپلواک دی او د پولیسو لپاره کار نه کوي.

وکیل به تاسو ته وواړي چې ایا دوی کولی شي تاسو ته وړیا مشوره درکړي یا که تاسو باید د مشورې لپاره پیسې ورکړئ. که تاسو پیسې ورکوئ، دوی به تشریح کړي چې دا به څومره لگښت ولري او تاسو څنګه کولی شئ د دې لپاره پیسې ورکړئ. پولیس به ستاسو وکیل ته تادیه ونه کړي او یا به په دې اړه خبرې ونه کړي چې ستاسو وکیل ته څنګه تادیه کېږي.

تاسو ته اجازه درکول کېږي چې مخکې له دې چې پولیس له تاسو څخه پوښتنې وکړي د وکیل سره شخصي خبرې وکړئ تر هغه پورې چې د خونديتوب دلایلو لپاره تاسو څخه د یوې ستونزې یا بیرني حالت په توګه پوښتنې ته اړتیا نه وي.

تاسو کولی شئ په هر وخت کې د وکیل سره د خبرو کولو په اړه خپل ذهن بدل کړئ. ژر تر ژره پولیسو ته وواړئ او دوی به ستاسو له وکیل سره اړیکه ونیسي.

که وکیل پولیس سټیشن ته نه راځي کله چې دوی وویل چې دوی نه راځي، یا تاسو اړتیا لرئ چې بیا له وکیل سره خبرې وکړئ، له پولیسو څخه وغواړئ چې بیا له وکیل سره اړیکه ونیسي.

کله چې پولیس له تاسو څخه پوښتنې کوي نو تاسو په خونه کې د وکیل لرلو حق لرئ مګر دا چې د خونديتوب دلایلو لپاره د وکیل حاضریدو دمخه له تاسو څخه بیرني پوښتنې ته اړتیا وي.

• تاسو د پوښتنو لپاره څومره وخت په توقیف ساتل کېدای شئ؟

پولیس کولی شي تاسو تر 48 ساعتونو پورې د پوښتنو لپاره توقیف کړي پرته له دې چې په تاسو د جرم تور ولګوي. څو ځله د پولیسو یو لوړ پوړی دفتر باید ستاسو قضیه وڅیړي ترڅو وګوري چې آیا تاسو باید لاهم توقیف شئ. دې ته بیاکتنه ویل کېږي. تاسو یوازې د 48 ساعتونو څخه ډیر توقیف کېدای شئ که چېرې محکمه د دې اجازه ورکړي. محکمه کولی شي د توقیف موده پرته له کوم تورډېر نه ډېر تر 14 ورځو پورې وغځوي. په دې حالاتو کې تاسو ته باید لاندې توکي درکړل شي:

- یو لیکلی سند چې ستاسو د توقیف د غځولو لپاره غوښتنلیک شوي وي،
- هغه وخت چې غوښتنلیک ورکړل شوی وي،
- هغه وخت چې درخواست په محکمه کې اوریدل کېږي، او
- د نور توقیف دلیل (دلایله) غوښتل دی.

هرکله چې ستاسو د توقیف موده نوره غځول کېږي باید تاسو (او ستاسو قانوني استازي) ته خبرتیا درکړل شي.

تاسو او ستاسو وکیل د خپلې خبرې دلیل وړاندې کولو حق لرئ، تر هغه پورې تاسو په مناسب حالت کې نه یاست یو وکیل کولی شي تاسو ته پدې اړه مشوره درکړي.

• خپلواک د توقیف لیدونکي

د ټولني غړي شتون لري چې د پوليسو سټيشنونو ته د لاسرسي اجازه لري. دوی خپلواک د توقیف لیدونکو په توګه پیژندل کېږي او په داوطلبانه توګه کار کوي ترڅو ډاډ ترلاسه کړي چې د توقیف شوي کسانو سره سم چلند کېږي او دوی حقوقو ته لاسرسی لري.

تاسو حق نلرئ چې خپلواک د توقیف لیدونکي سره وویئ یا له دوی څخه وغواړئ چې تاسو وویني مګر یو لیدونکی کولی شي تاسو سره د لیدو غوښتنه وکړي. که چېرې یو خپلواک د توقیف لیدونکي ستاسو سره لیدنه کوي پداسې حال کې چې تاسو په توقیف کې یاست دوی به د پوليسو څخه په خپلواکه توګه عمل یا اقدام وکړي ترڅو وګوري چې ستاسو خیرښېګڼه او حقوق خوندي شوي دی. دا ستاسو انتخاب دی که تاسو غواړئ له دوی سره خبرې وکړئ.